

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	33611
Nom	Observació i innovació sobre la pràctica en l'aula d'educació infantil
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2023 - 2024

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1304 - Grau de Mestre/a en Educació Infantil	Facultat de Magisteri	2	Primer quadrimestre
1324 - Grau de Mestre/a en Educació Infantil -Ontinyent-	Facultat de Magisteri	2	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1304 - Grau de Mestre/a en Educació Infantil	8 - Observación e innovación sobre la práctica en el aula de educación infantil	Formació Bàsica
1324 - Grau de Mestre/a en Educació Infantil -Ontinyent-	8 - OBSERVACIÓN E INNOVACIÓN SOBRE LA PRÁCTICA EN EL AULA DE EDUCACIÓN INFANTIL	Formació Bàsica

Coordinació

Nom	Departament
TIJERAS IBORRA, AMPARO	100 - Didàctica i Organització Escolar

RESUM

Amb el títol d'*Observació i innovació sobre la pràctica en l'aula d'Educació Infantil* es proposa una matèria pròpia del títol de Mestre/a d'Educació Infantil que té un caràcter quadrimestral (6 crèdits) i que s'imparteix al llarg del segon curs. Es tracta d'una de les matèries inclosa en el mòdul de formació bàsica del títol. L'objectiu bàsic de l'assignatura és el d'introduir a les i els estudiants del títol de Grau de Mestre/a en Educació Infantil en els processos d'observació, avaluació i investigació en l'àmbit de l'Escola Infantil i els processos d'ensenyança i aprenentatge en el període d'escolarització de zero a sis anys. Així mateix, es pretén que eixa introducció en els processos d'observació, avaluació i investigació tinga un caràcter tant individual com col·lectiu, ja siga en l'aula, en hora de classe, o fora d'ella. El supòsit que dóna fonament a l'existència d'aquesta assignatura en el pla d'estudis és la consideració del mestre o

mestra com un educador el procés de desenvolupament professional del qual es fonamenta en la competència de pensar i reflexionar sobre la pròpia pràctica des d'una perspectiva d'investigació-acció. La dita competència, d'altra banda, ha d'estar fonamentada en un coneixement i domini de les bases i diferents perspectives entorn de la investigació didàctica, així com del 'estado del campo' quant a la investigació en l'àmbit de l'Escola Infantil. D'altra banda, l'observació en l'aula, els instruments i procediments per a l'arregla, sistematització i interpretació de la informació que es genera en la pràctica quotidiana, són els elements que configuren la base de l'avaluació en educació infantil, avaluació que, en la seua naturalesa és contínua, global, sistemàtica i qualitativa. En eixe sentit, el coneixement i domini d'eixos instruments i els supòsits epistemològics que els donen cobertura forma part de l'assignatura.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

Es parteix de la base que els i les estudiants han cursat primer curs i, per tant, disposen de les competències i coneixements bàsics implícits en la superació d'eixe primer curs, però, en el cas que ens ocupa, molt especialment les assignatures següents:

- A) Infància, salut i alimentació.
- B) Psicologia del desenvolupament.
- C) Didàctica General.
- D) Organització i Direcció de Centres.

COMPETÈNCIES

1324 - Grau de Mestre/a en Educació Infantil -Ontinyent-

- Expressar-se oralment i per escrit correctament i adequadament en les llengües oficials de la comunitat autònoma.
- Utilitzar amb solvència les tecnologies de la informació i de la comunicació com a eines de treball habituals.
- Analitzar i incorporar de forma crítica les qüestions més rellevants de la societat actual que afecten l'educació familiar i escolar: impacte social i educatiu dels llenguatges audiovisuals i de les pantalles; canvis en les relacions de gènere i intergènere; multiculturalitat i interculturalitat; discriminació i inclusió social i desenvolupament sostenible; i també promoure accions educatives orientades a la preparació d'una ciutadania activa i democràtica, compromesa amb la igualtat, especialment entre homes i dones.
- Promoure el treball cooperatiu i el treball i esforç individual.

- Assumir que l'exercici de la funció docent ha d'anar perfeccionant-se i adaptant-se als canvis científics, pedagògics i socials al llarg de la vida.
- Conèixer els processos d'interacció i comunicació a l'aula.
- Reconèixer la identitat de cada etapa i les seues característiques cognitives, psicomotores, comunicatives, socials i afectives.
- Dissenyar, planificar i avaluar l'activitat docent i l'aprenentatge a l'aula en contextos multiculturals i de coeducació.
- Saber treballar en equip amb altres professionals de dins i fora del centre en l'atenció a cada estudiant, així com en la planificació de les seqüències d'aprenentatge i en l'organització de les situacions de treball a l'aula i en l'espai de joc.
- Conèixer i aplicar metodologies i tècniques bàsiques d'investigació educativa i ser capaç de dissenyar projectes d'innovació identificant indicadors d'avaluació.
- Comprendre que l'observació sistemàtica és un instrument bàsic per a poder reflexionar sobre la pràctica i la realitat, així com contribuir a la innovació i a la millora en educació.
- Identificar i planificar la resolució de situacions educatives que afecten estudiants amb diferents capacitats i diferents ritmes d'aprenentatge, així com adquirir recursos per a afavorir la seua integració.
- Comprendre que la dinàmica diària en educació infantil és canviant en funció de cada estudiant, grup i situació i tenir capacitat per a ser flexible en l'exercici de la funció docent.
- Conèixer els factors que afecten la dimensió pedagògica i organitzativa des de la interacció amb els professionals d'un centre i saber promoure la participació en activitats col·lectives i el treball cooperatiu amb vista a la millora i la innovació del centre.
- Conèixer i valorar experiències innovadores en l'àmbit de l'educació infantil.
- Conèixer i analitzar les polítiques educatives, el seu desenvolupament legislatiu i la seua incidència en les reformes i innovacions educatives.
- Tenir la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants per emetre judicis pedagògics que incloguen una reflexió sobre qüestions d'índole social, científica o tècnica i ètica.
- Diagnosticar necessitats, situacions complexes i possibilitats de les persones per fonamentar les accions educatives.
- Dominar les tècniques d'observació i registre.
- Abordar anàlisis de camp mitjançant metodologia observacional utilitzant tecnologies de la informació, documentació i audiovisuals.
- Saber analitzar les dades obtingudes, comprendre críticament la realitat i elaborar un informe de conclusions.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

Els resultats d'aprenentatge que, s'espera, deriven, en major o menor intensitat, de les situacions i activitats d'ensenyança que a aquest efecte es dissenyaran atenent a les competències, el contingut, les característiques dels i les estudiants i el context són:

- La capacitat d'observar i identificar la realitat de la pràctica en l'aula com un espai de complexitat, allà on s'estableixen unes relacions dinàmiques entre l'ensenyança preactiva i postactiva amb l'ensenyança interactiva, això partint del tipus de decisions que en eixos espais professionals es prenen, així com la racionalitat en què es sustenten.
- El coneixement i l'habilitat de diferenciar els fonaments i conseqüències didacticopedagògiques d'una escola transmissiva i una escola constructiva en relació als recents plantejaments sociocrítics en la concepció d'infància (com a superació de l'enfocament en els estadis del desenvolupament) , així com en la concepció de desenvolupament professional docent.
- Analitzar i conèixer el paper de la innovació i el canvi en l'àmbit de l'educació infantil en les seues dimensions polítiques, tècniques i pedagògiques. Capacitat d'anàlisi, de disseny, possibilitat d'experimentació i competències pròpies d'avaluació d'instruments d'observació i investigació sobre la pràctica docent i organitzativa en educació infantil.
- Coneixement, comprensió, capacitat d'anàlisi, capacitat de síntesi i elaboració de juís fonamentats entorn dels fonaments de la investigació-acció i la seua identificació com a forma de desenvolupament professional i com a forma de desenvolupament organitzatiu en una escola infantil.

Per a això es prendrà com a element de partida el coneixement, comprensió i capacitat d'anàlisi i de síntesi dels diferents models de racionalitat (tècnica, interpretativa i crítica) a l'hora d'identificar i pensar els problemes de la pràctica de la docència en Educació Infantil.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. INNOVACIÓ, REFORMA I CANVI EN ENSENYAMENT

Canviar per a què?... En quin sentit?

Innovacions de naturalesa tècnica, pràctica i crítica.

Què significa innovar en ensenyament?

L'Educació Infantil com a avantguarda de la innovació al sistema educatiu.

2. ÉS EL MESTRE/A INVESTIGADOR/A?

Què té a veure l'ensenyament amb la investigació?

El mestre/a com a investigador/a i la investigació-acció

Com generem coneixement sobre el nostre treball: el desenvolupament professional

3. OBSERVAR LES SITUACIONS D'ENSENYAMENT

Identificant situacions i problemes d'investigació

Dissenyant i aplicant instruments d'observació i recollida de dades

Comunicant coneixement

4. L'ESCOLA INFANTIL COM A ORGANITZACIÓ QUE APRÉN

Què podem aprendre els i les mestres observant com aprenen els xiquets i les xiquetes?

El treball col·laboratiu com a necessitat professional

El creixement de l'escola prenent com a referència la professionalitat compartida.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes teoricopràctiques	60,00	100
Estudi i treball autònom	90,00	0
TOTAL	150,00	

METODOLOGIA DOCENT

Els principis metodològics comuns a tots els grups i professors i professores de l'assignatura, més enllà del dret de cada un d'eixos professors i professores, com professionals autònoms, a desenvolupar un estil docent determinat són els següents:

- Consideració de l'aprenentatge com un procés de construcció de significats per part dels i les estudiants, tant des d'un context de desenvolupament individual, com des del marc del treball col·lectiu i, en el millor dels casos, cooperatiu.
- El model del/la docent com a investigador/a a l'aula centra l'activitat de l'estudiant en formulació de preguntes rellevants, cerca de informació, anàlisi, elaboració i posterior comunicació
- Assumpció de que la docència de l'assignatura consisteix en el disseny i exercici d'activitats i situacions a través de les quals els i les estudiants tinguen les majors possibilitats de construir el seu propi aprenentatge.
- Les tutories individuals i col·lectives hauran de servir com a mitjà per coordinar els estudiants en les tasques individuals i de grup, així com per avaluar tant els progressos individuals com les activitats i la metodologia docent
- Respecte als drets dels i les estudiants establerts en els estatuts de la universitat.
- Compliment dels deures establerts en els estatuts de la universitat molt especialment en el que fa relació a la dedicació a la docència i atenció a l'alumnat.
- Respecte i ajust als aspectes relatius a la docència previstos en el document de verificació del títol.

AVALUACIÓ

Des de l'assignatura s'assumeix que l'avaluació és la determinació de la qualitat o mèrit de l'aprenentatge desenvolupat pels/per les estudiants. D'aquesta manera, independentment del deure de cada professor/a de cada un dels grups de l'assignatura d'establir en la seua planificació del grup els criteris, instruments i moments en què s'arreglaren -en eixe grup i amb eixe professor o professora evidències de l'aprenentatge dels i les estudiants; tal com s'estableix en la memòria de verificació del títol en referència a l'avaluació de l'assignatura, els aspectes comuns a tots els professors i professores de l'assignatura entorn de l'avaluació són els següents:

Seràn objecte d'avaluació les competències comunes a les matèries del títol, com les específiques de l'assignatura.

L'avaluació serà contínua i global, tindrà caràcter orientador i formatiu, i haurà d'analitzar els processos d'aprenentatge individual i col·lectiu.

La qualificació, representació última del procés d'avaluació, serà reflex de l'aprenentatge individual, entès no sols com l'adquisició de coneixements, sinó com un procés que ha de veure fonamentalment amb canvis intel·lectuals i personals dels estudiants al trobar-se amb situacions noves que exigeixen desenvolupar capacitats de comprensió i raonament noves.

La informació per a evidenciar l'aprenentatge serà arreglada, principalment, per mitjà de:

- Seguiment periòdic del progrés dels i les estudiants, tant en l'aula com en tutories individuals i en grup.
- Avaluació dels treballs encomanats, inclosos l'anàlisi i la valoració d'observacions sobre treballs elaborats per altres estudiants.
- Valoració de la participació individual i en grup, tant en l'aula com en les tasques que es realitzen fora d'ella.
- Proves orals i escrites.

El procés d'avaluació dels i les estudiants pot incloure l'elaboració d'un informe del grau d'adquisició individual d'aprenentatges.

Contribució de cadascuna de les activitats a la qualificació final:

Activitat: Desenvolupament per escrit o de forma oral, d'un conjunt de preguntes, problemes, comentari de textos o materials (escrits o audiovisuals) o estudi de casos, en relació als continguts propis de la matèria i les competències ressenyades. En formar part d'un marc d'avaluació contínua, el professor o professora haurà de recollir aquests desenvolupaments al llarg del curs, i no necessàriament a través d'un examen final que, en tot cas, es convocarà el dia i l'hora que assenyalen oportunament el calendari d'exàmens de la Facultat. Això suposarà el 80% de la qualificació final, i quedarà reservat el 20% restant a la valoració -degudament justificada- que el professor o professora pugui realitzar sobre l'assistència i participació activa a classe per part de l'estudiant. Tot i això, en cas que el professor o professora sol·licite als/les estudiants un o diversos treballs de caràcter grupal, allà on la qualificació del treball és compartida pels estudiants membres del grup, s'utilitzarà un 10% del 80% de l'activitat avaluativa "desenvolupament per escrit o de forma oral", i un 10% del 20% de l'activitat "assistència i participació a classe", sumant un 20% com a màxim de la qualificació final.

Avaluació en segona convocatòria: amb la finalitat de complir amb els criteris establerts per ANECA i per tal de garantir la possibilitat de superar l'assignatura a l'alumnat suspès/no presentat en primera convocatòria i que no ha pogut realitzar/lliurar activitats d'avaluació contínua considerades no recuperables pel/per la docent, se'ls farà una prova final d'un percentatge, d'almenys, del 60% de la nota total de l'assignatura el mateix dia previst per a l'examen oficial.

La concreció del principis anteriors en forma de criteris, percentatges i pràctiques concretes d'avaluació hauran de ser inclosos en la programació del professor en el seu grup i en tot cas, ser coneguts pels estudiants abans de l'inici de les classes

REFERÈNCIES

Bàsiques

- DAHLBERG, G., MOSS, P. y PENCE, A. (2005): Más allá de la calidad en educación infantil. Barcelona. Graó.
- SHORES, E.F y GRACE, C. (2004): El portafolio paso a paso. Barcelona. Graó.
- STENHOUSE, L. (1987a). La investigación como base de la enseñanza. Madrid: Morata.
- SUGRAÑES, E. et al (2012): Observar para Interpretar. Barcelona: Graó.

Complementàries

- DE LA HERRAN, A. y PAREDES (Coord.) (2008): Didáctica general : la práctica de la enseñanza en educación infantil, primaria y secundaria . Madrid : McGraw-Hill.
- DECRETO 100/2022, de 29 de julio, del Consell, por el cual se establece la ordenación y el currículo de Educación Infantil
- IBAÑEZ Sandín (2010): El proyecto de educación infantil y su práctica en el aula Ibañez Sandín. Madrid : La Muralla.
- COMAS, A, LORENZO, N, PIQUÉ, B. (2011): Estratègies de pràctica reflexiva en la formació inicial de mestres d'educació infantil. Barcelona. Graó.
- ELLIOT, J. (1997). La investigación acción en educación. Madrid: Morata.
- FLICK, U (2004) : Introducción a la investigación cualitativa. Ediciones Morata y Fundación Paideia Galiza.
- Contemporary perspectives on early childhood education [Recurs electrònic] / edited by Nicola Yelland. Maidenhead ; New York : Open University Press, c2010
- Child perspectives and children's perspectives in theory and practice [Recurs electrònic] / by Dion Sommer, Ingrid Pramling Samuelsson, Karsten Hundeide Dordrecht ; London : Springer, c2010

- The construction of a new profession : a European perspective on professionalism in early childhood education and care / Jan Peeters ; [translated by Sandy Reijnhart], Amsterdam : SWP, 2008
- Davoli, M. (2011). Documentar processos, recoger señales. Documentar la vida de los niños y las niñas en la escuela, 15-26

